

İki qonşu ölkənin birliyinin töhfəsi: SABİTLİK VƏ İNKİŞAF

İki qonşu ölkənin, Azərbaycan və Gürcüstanın dostluq münasibətlərinin dərin tarixi kökləri olduğu bellidir. Ölkələrim arasında çox yaxşı, çox mehriban münasibətlər hələ bundan öncə də olub və dəfələrlə öz bəhrəsini də verib, yenə də öz bəhrəsini verməkdədir. Xüsusən də, enerji və nəqliyyat tranziti sahəsində birgə təşəbbüslər göz önündədir. Unutmaq lazım deyil ki, əvvəla, məhz həmin tranzitin, sinerjinin Cənubi Qafqaz regionunu beynəlxalq biznes üçün açıq effektiv biznes platformasına çevirməsi təkzibedilməzdir. Digər tərəfdən də, nəzərdən qaçırmmaq lazım deyil ki, Azərbaycan və Gürcüstan olmaqla, bu iki qonşu ölkə Avropanın enerji təhlükəsizliyinin təmin edilməsində böyük rol oynayır və bu reallığı nəinki avropalılar, elə bütün dünya ictimaiyyəti də yaxşı bilir. Yaxşı bilir ki, Cənubi Qafqazda iki qonşu ölkənin birliyi fonunda hər iki ölkə üçün etimad mühiti, sabitlik, inkişaf özünü göstərir və daha böyük ümidlərə əsas verir.

**Dövlət başçımızın
ölkələrimizi birləşdirən
çoxsaylı investisiya
layihələrinin böyük
əhəmiyyət kəsb
etdiyini diqqətə
çatdırması təsadüf deyil**

Sözsüz ki, Azərbaycanın və Gürcüstanın birgə nəqliyyat və enerji layihələri vasitəsilə uzun illər sıx bağlı olduğu da günümüzün reallığıdır. Bunu da təkzib etmək olmaz ki, hər iki ölkənin ərazisindən neft və qaz tranzit boru kəmərləri şəbəkəsi keçir və bağlılıq artıq uzun illərdir mövcuddur. Sırr da deyil ki, Gürcüstan limanlarında neft, yanacaq və neft-kimya məhsullarının daşınması üçün terminalar tikilib və bu terminalar vasitəsilə Azərbaycan, eləcə də Mərkəzi Asiya ölkələrindən xammal Qara dəniz və Orta Asiya ölkələrinin enerji bazarlarına uğurla ixrac olunur. Eyni zamanda, elektrik enerjisinin Türkiyə bazarına ixracını, həmçinin bir sıra Cənubi Avropa ölkələrinə ötürülməsi nəzərdə tutulan layihələrini də Bakı məhz son illərdə Tbilisi ilə tərəfdaşlıq fonunda həyata keçirir.

Ölkəmiz Azərbaycanın məhz Gürcüstanla birgə həyata keçirdiyi neft-qaz layihələrinin, neft-qaz kəmərlərinin, nəqliyyat-kommunikasiya layihələrinin həqiqətən çox böyük əhəmiyyət kəsb etdiyi də bellidir və bunu sübut etməyə də ehtiyac qalmır. Avropalılar özləri belə yaxşı bilirlər və etraf da edirlər ki, hazırda Avropanın enerji təhlükəsizliyi məsələsinin təmin olunması məhz Azərbaycan və Gürcüstanla mümkün belə deyil. "Hazırda Azərbaycan 12 ölkəyə, o cümlədən Gürcüstana təbii qaz ixrac edir", deyə mətbuata öz həmkarı ilə birgə bəyanatında bildiren Azərbaycan Prezidenti cənab İlham Əliyev diqqətə layiq məqamlara məharətlə toxunub. Xüsusən də, nəqliyyat-kommunikasiya sektorunda əldə olunan nailiyyətlərə, yeni dəmir yollarının və limanların tikintisinə diqqət cəlb etməklə, ölkə rəhbərimiz məhz həm Azərbaycanda, həm də Gürcüstanda böyük sinerjinin yaradılması və Orta Dəhlizinin tə-



kib hissəsinə çevrilməsini də təsadüfi, eləcə də səbəbsiz olaraq vurğulamaıyib. Azərbaycan Prezidenti məhz ölkələrimizi birləşdirən çoxsaylı investisiya layihələrinin həm dövlətlərimiz və xalqlarımız, həm də daha geniş coğrafiya üçün böyük əhəmiyyət kəsb etdiyini xüsusilə diqqətə çatdırıb.

**Uğurlu ikitərəfli iqtisadi
əməkdaşlığın
beynəlxalq kontekstdə
daha böyük potensiala
malik olduğu hamı
tərəfindən qəbul olunur**

Azərbaycanla Gürcüstanın əməkdaşlığının məhz ikitərəfli səviyyədə çox fəal inkişaf etdiyi diqqətdən kənarda qala bilməz. Bu əməkdaşlığın fəal olmasını təsdiq edən kifayət qədər fakt və arqumentlər var. Xüsusilə, statistik göstəricilər bu reallığı daha aydın şəkildə göstərir və təsdiq edir. Beləki, əgər bu gün Gürcüstanda Azərbaycan kapitalı 650-yə yaxın şirkət fəaliyyət göstərsə, bunun fəal əməkdaşlıqdan başqa adı ola bilməz. Yaxud da, ümumilikdə Azərbaycan 1995-ci ildən, yəni müstəqilliyini bərpa etdikdən bu günə kimi Gürcüstan iqtisadiyyatına 3,6 milyard dollardan çox sərmayə qoyubsa, deməli, bu özü də iki qonşu ölkə arasında əməkdaşlığın məhz ikitərəfli səviyyədə çox fəal inkişaf etdiyini isbatlayır.

Qoyulan investisiyaların Kulevi limanının

dakı neft terminalına və digər infrastruktur, eləcə də neft bazalarına və yanacaqdoldurma məntəqələri şəbəkəsinə, paylayıcı qaz kəmərlərinə və digər bu kimi istiqamətlərə yönəldilməsi də nəzərəçarpan məqamdır. Azərbaycan qazı ixracının ümumi həcmi təxminən 10%-i Gürcüstana gedirsə və eləcə də qonşu ölkədə istehlak edilən "mavi" yanacağın təxminən 80%-i Azərbaycan mənşəlidir, deməli, sadalananlar və qeyd olunanlar zərər qədər də şübhə yarada bilməz. Daha dəqiq desək, iki qonşu ölkənin birliyinin inkişafa zəmin yaradan töhfəsi hazırda qətiyyətlə təkzib olunmur və ələlxüsus da enerji sektorunda fəal olan uğurlu ikitərəfli iqtisadi əməkdaşlığın beynəlxalq kontekstdə daha böyük potensiala malik olduğu hamı tərəfindən qəbul olunur.

**Azərbaycanla
Gürcüstanın birliyi
olduqca əhəmiyyətli
hesab olunmaqdadır...**

Azərbaycanın təbii qazının Gürcüstan vasitəsilə ixrac edilməsi və ötən il ümumi qaz ixracının həcmi 25,2 milyard kubmetrə çatması və bunun da məhz 2023-cü ilə müqayisədə 5,8% çox olması dinamik inkişafdan xəbər verir. Xüsusən də, məhz Avropanın enerji təhlükəsizliyinin təmin edilməsində ölkəmizin etibarlı və strateji əhəmiyyətli tərəfdaş statusu bu inkişafın, sabitliyin təsdiqi hesab olunur. Avropanın enerji və

mənzil təsərrüfatı üzrə komissarı Den Yorgensenin dedikləri bu məqamda tamamilə yerinə düşür. "2024-cü ildə Avropa İttifaqı Cənub Qaz Dəhlizi vasitəsilə Azərbaycandan təxminən 11,7 milyard kubmetr qaz idxal edib ki, bu da 2021-ci ilə müqayisədə 44% çoxdur və Aİ Azərbaycanla Strateji Enerji Tərəfdaşlığının həyata keçirilməsini davam etdirməkdir", deyə Yorgensenin bildirdikləri, etirafı ölkəmizin Avropanın enerji təhlükəsizliyində artan əhəmiyyətini bir daha sübut edir.

Aİ ilə "yaşıl" enerji sahəsində uzunmüddətli əməkdaşlıq baxımından Azərbaycan və Gürcüstan artıq Türkiyə və Avropa bazarlarına elektrik enerjisinin tranziti seqmentində də əməkdaşlığı fəal şəkildə gücləndirir. Bərpa olunan enerji mənbələri seqmentini fəal şəkildə inkişaf etdirən Azərbaycanda uzunmüddətli perspektivdə təsirli güc artıqlığının yaranacağı bellidir və "yaşıl" elektrik enerjisinin təxminən 80%-nin ixracının planlaşdırılması da bu baxımdan başadüşüləndir. Elektrik enerjisinin təxminən 90% olmaqla su elektrik stansiyalarında istehsal olunan, elektrik enerjisini Türkiyə və Avropa bazarlarına ixrac etməyi planlaşdıran Gürcüstanın özünün də məhz bərpa olunan enerji potensialına malik olmaqla, oxşar istiqamətdə irəliləməsi faktı da ortadadır. Deməli, iki ölkə arasında əməkdaşlıq, birlik ancaq inkişafa, sabitliyə töhvə verir və bu baxımdan da, Azərbaycanla Gürcüstanın birliyi olduqca əhəmiyyətli hesab olunmaqdadır...

İnam Hacıyev